

IJsselmeer

april 2009 nr.2

BERICHTEN

Zandwinning in het IJsselmeer

**"Samen strijdbaar
voor het IJsselmeer**

Congres IJsselmeervereniging 25 april (blz. 3)
Mis dit niet en geef u tijdig op."

IJsselmeervereniging
37 jaar

Inhoud

Ledencongres IJsselmeervereniging 25 april 2009;	
herhaalde oproep en nieuwe informatie.	3
Van de voorzitter. Dubbelstad wordt bubbelstad.	4
Zandwinning in het IJsselmeer; waarom en waarom eigenlijk niet.	5
IJburg 2 Nee!	6
1. Woningbouw in de Noordvleugel van de Randstad; hoeveel en waar.	6
2. Steun de Kwade Zwanen	7
Persbericht en brief aan de Tweede Kamer	
over het ontwerp Nationaal Waterplan	8
Strijd tegen verrommeling van de IJsselmeerkust	10
1. <i>De Koortslip van Enkhuizen Stede Broec</i>	10
2. <i>Spakenburg wurgt het Nijkerkernauw</i>	11
Brief aan het Projectteam Afsluitdijk	12
Stukken voor de Algemene Ledenvergadering van 25 april 2009	13
1. <i>Agenda</i>	13
2. <i>U bent nodig</i>	13
3. <i>Bestuursverslag 2008</i>	14
Schenken aan de IJsselmeervereniging ook fiscaal aantrekkelijk.	15
LelyNatuur en Waterpark; een stap in de goede richting	15

Redactioneel

Er gloort hoop op meerdere terreinen. Terwijl we samen met veel andere organisaties strijd leveren tegen de aanleg van IJburg 2 bereikt ons het bericht dat Amsterdam heeft besloten de aanleg van IJburg 2 uit te stellen. Hopelijk komt van uitstel ook afstel. Samen met veel andere organisaties verzetten we ons tegen het ongefundeerde voornemen het IJsselmeerpeil met anderhalve meter te verhogen. Het blijkt dat steeds meer organisaties ook in de waterstaatkundige vakwereld zich hiertegen keren. Het is de VBIJ gelukt namens vijf invloedrijke milieu- en natuurorganisaties een gemeenschappelijk standpunt naar de Tweede Kamer te sturen inzake het concept Nationaal Waterplan. Een geweldige prestatie. Het denken over de toekomst van de afsluitdijk ontwikkeld zich verder. De VBIJ speelt daarin een belangrijke rol. In deze IJsselmeerberichten een brief van de Waddenvereniging, de VBIJ en Natuurmonumenten aan het projectteam Afsluitdijk. Ook hier gaan de ontwikkelingen de goede kant op.

Ledencongres IJsselmeervereniging

25 april 2009

De IJsselmeer vereniging organiseert zaterdagmiddag 25 april in Amsterdam een congres vooral voor de eigen leden. De bedoeling van het congres is om de leden te informeren over recente ontwikkelingen in het IJsselmeergebied en de verschillende projecten en acties waarmee de IJsselmeervereniging samen met de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied bezig is. Het is een spannende tijd voor het IJsselmeergebied. Er komen grote bedreigingen op het IJsselmeer af. We noemen een hele nieuwe grote stad in het IJmeer, het Noordelijk deel van het IJsselmeer anderhalve meter ophogen en enorme windmolenparken in en langs het IJsselmeer. Maar er wordt door experts van de VBIJ gewerkt aan doordachte reële alternatieven. We willen proberen u, de leden meer over ons werk te informeren en u daarbij te betrekken.

Voorafgaand aan het congres wordt een korte ledenvergadering gehouden..

Het programma ziet er (voorlopig) zo uit:

12.30 – 13.00	Ontvangst met koffie en thee
13.00	Welkom door de dagvoorzitter Marten Bierman
13.00 – 13.30	Algemene Ledenvergadering (stukken vanaf blz. 13)
13.30 – 14.15	IJsselmeergebied, een landschap voor veel soorten recreatie door Wim Piet van Erven Dorens van de Nederlandse Vereniging van Toerzeilers.
14.15 – 14.30	Koffie en theepauze
14.30 – 15.15	Kwaliteit voor het Markermeer; Een plan voor een doorlaatbare Houtribdijk door Flos Fleischer directeur Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer.
15.15 – 16.00	Een andere kijk op de verstedelijking bij Almere door Prof. Dr. Ir. V.J. Meyer
16.00	Slotwoord door Marten Bierman en informeel samenzijn met een drankje.

Het congres vindt plaats op het Marine Etablissement Kattenburgerstraat 7 1018 JA Amsterdam. Die locatie is vanaf het Centraal Station goed bereikbaar en ook op het terrein zelf kan gratis geparkeerd worden.

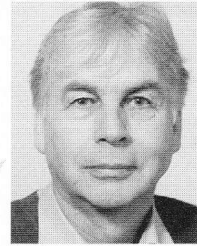
Maar! De strenge bewaker bij de ingang laat u niet binnen als u geen op naam gestelde uitnodiging kunt laten zien. Op tijd opgeven vooraf is dus een vereiste.

Opgeven kan alleen maar via email m.dibbets@quicknet.nl onder vermelding van "congres 25/4" en onder vermelding van Uw naam en woonplaats. U krijgt ook de bevestiging/uitnodiging via de email toegestuurd.

We kunnen het helaas niet trekken om het congres gratis te laten zijn en vragen een eigen bijdrage van € 10,= per persoon. Die eigen bijdrage betaalt u bij de ontvangstbalie.

De congrescommissie

Dubbelstad wordt bubbelstad?

Zoals bekend volgt het ontwerp Nationaal Waterplan het voorstel van de commissie Veerman om het peil van het IJsselmeer ten opzichte van het Markermeer en IJmeer met anderhalve meter te verhogen. Dat zou spuien onder vrij verval bij een rijzende zeespiegel in de toekomst mogelijk moeten maken. Tevens wordt zo een extra zoetwatervoorraad opgebouwd ten behoeve van perioden van droogte. De gevolgen van zo'n peilopzet zijn enorm. Vooroeverers verdwijnen onder water, steden en dorpen verdwijnen achter forse dijken (met sluisen?). Het waterregiem in aanliggend gebieden in Noord-Holland en Friesland maar ook in Salland verandert ingrijpend. De gevolgen voor de IJssel die stroomopwaarts veel hoger komt te staan, moeten nog worden uitgezocht. Kortom een weinig doordacht voorstel en er worden dan ook van alle kanten vraagtekens bij dit voornemen geplaatst. Kustprovincies en waterschappen laten doorschemeren dat het allemaal wel wat makkelijker kan zonder zo'n enorme peilverhoging. Het ligt voor de hand om ervan uit te gaan dat straks in het definitieve Waterplan wordt uitgeweken naar een lagere en geleidelijker peilverhoging in de drie meren samen. Alleen Amsterdam en Almere zullen nattigheid voelen. Hun verstedelingsdromen in Markermeer en IJmeer om aldaar aan elkaar te groeien tot een dubbelstad lopen zo wel gevaar. Dat zou een geluk bij een ongeluk zijn. Noch de bevolkingsdaling noch het gelegenheidsconcept van een dubbelstad rechtvaardigen namelijk een handhaving van het huidige lage peil in het Markermeer tegen zulke enorme kosten die anderhalve meter peilopzet in het IJsselmeer meebrengt. Overigens is het bij dat lage peil ook een roekeloos financieel avontuur om in dit gevaarlijke open water te bouwen. Als de veiligheid tegen overstroming door de plannenmakers zelf moet worden betaald, en dat adviseert Veerman, dan drukt dat op de plankosten en worden de kooprijzen huizenhoog. Er valt dan elders goedkoper en veiliger aan het water te wonen zoals bijvoorbeeld in Flevoland. Vooropgesteld dat er tegen 2040 nog zoveel woningen nodig zijn. Daar ziet het niet naar uit. Omstreeks 2035 gaat de naoorlogse geboortegolf ons verlaten en komen vele mooie bestaande woningen vrij. De woningmarkt zal zich snel ontspannen zoals we eerder al betoogden. Er is dan geen markt meer voor. Dan nog zou het denkbaar zijn om een dubbelstad via het IJmeer te willen realiseren door dan maar leegstand en sloopprogramma's elders te riskeren. Als het dubbele ons verder alleen maar goeds zou brengen. Ook daarvan is echter geen sprake. Dubbelsteden kunnen alleen maar succesvol floreren als de deelnemenden ongeveer van dezelfde grootte en rangorde zijn. Zo niet dan overvleugeld de sterkere de zwakkere, de grotere de kleinere, en wordt de kleine een wijk van de grote. Dat nu dreigt te gebeuren als de metropool Amsterdam vergroeit met een provinciestad als Almere. Dan gebeurt het omgekeerde van wat wenselijk is. In plaats van een zelfstandig Almere ontstaat meer van t'zelfde zonder ziel. Daarvan zijn genoeg buitenlandse voorbeelden bekend, zoals de plaatsen rond Parijs die door hun Hsl-verbinding met de hoofdstad belangrijke instellingen verloren. Er is ook een voorbeeld van dichtbij: de Westerschelde tunnel. Verwacht werd dat Zeeuws Vlaanderen door zijn verbinding met midden Zeeland er duizenden arbeidsplaatsen bij zou krijgen. Maar het omgekeerde gebeurde, de werkgelegenheid daalde fors. Veel bijkantoren werden gesloten, want vanuit het hoofdkantoor was je er nu toch zo, als je er wat had te zoeken. Wij wensen Almere dat niet toe. Wij zijn voor een sterke zelfstandige gemeente met volwaardige eigen voorzieningen en werkgelegenheid zoals een eigen universiteit. En niet te vergeten een eigen havenfront aan het Markermeer. Een plan daarvoor, Zuidvaardershaven, hebben we het gemeentebestuur ook al ter gelegenheid van ons 30-jarig jubileum in 2002 cadeau gedaan. Van belang is dat door die zelfstandigheid de pendel kan afnemen en er minder woon-werk-verkeer wordt gegenereerd waardoor de druk om (spoor-)wegen door het IJmeer aan te leggen wegvalt. Kortom, een dergelijke dubbelstad moet je niet willen. Het is een onzalig concept en onze hele waterhuishouding moet er voor op stellen worden gezet. Bevolkingskrimp maakt het overbodig. En dat is maar goed ook want te betalen zal het ook niet zijn. Het is een kwestie van tijd en dit luchtkasteel zal verdwijnen achter de horizon van een met mate in peil verhoogde zoete binnenzee.

Marten Bierman, voorzitter

Zandwinning in het IJsselmeer;

waarom en waarom eigenlijk niet

FRANS HIJMANS

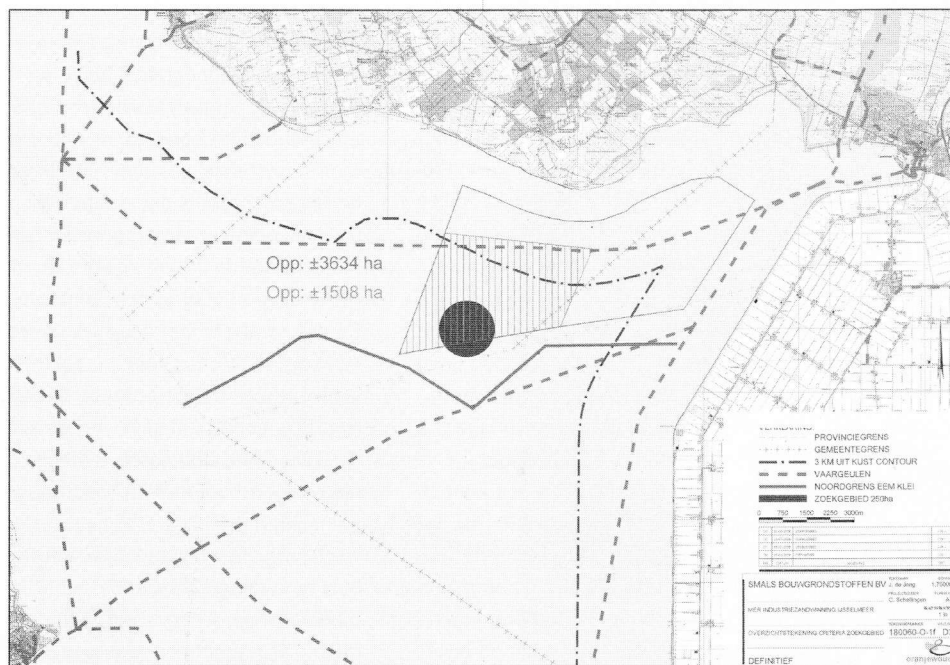
Door de onderneming Smals Bouwgrondstoffen uit het Limburgse Herten is een plan ontwikkeld om op grote schaal industriezand (voornamelijk voor de betonfabricage) te winnen in het IJsselmeer. Ruwweg gaat het om winning van twee miljoen ton industriezand per jaar gedurende ongeveer 20 jaar. Daarmee is jaarlijks ongeveer veertig tot vijftig mensjaar aan de directiewerkgelegenheid gemoeid.

De locatie ligt in het watergebied van de gemeente Gaasterlân-Sleat buiten de scheepvaartroutes, ruim ten zuiden van Gaasterland en ruim ten westen van de Noordoostpolder. Het gebied ligt op drie kilometer afstand van "de Steile Bank", een vogelnatuureservaat waar grote kolonies vogels voorkomen. Het hele IJsselmeergebied heeft overigens ook de status Natura 2000, een Europese aanduiding van voor de natuur waardevolle gebieden. Op de geplande zandwin plek komt geen zout brak kwelwater voor en er ligt nauwelijks slib op de bodem, zodat de kans op vertroebeling beperkt is. Wel komen er door afzettingen van de Oerijssel en enkele kleinere oost west stromende riviertjes precies die zanden voor, die zich voor de fabricage van bouwmaterialen goed lenen. Onder een laag ophoogzand liggen voor industriezand geschikte afzettingen welke op grotere diepte (25 tot maximaal 60 meter) moeten worden gewonnen.

Zandwinning in het IJsselmeer is niets nieuws. Er wordt in het IJsselmeer ophoogzand gewonnen door een aantal firma's in het kader van het verdiepen van de vaargeulen. Deze mogelijkheid loopt echter af, als met het aanpakken en gereedkomen van de vaargeul Urk-Den Oever deze aanpak gereed is. Op het Markermeer had deze aanpak als nadeel, dat men voor de zandwinning eerst ongeveer vier meter onbruikbaar slib moest weghalen en dit later weer moest "omputten" in de daartoe extra verdiepte vaargeul.

In welk kader moeten we dan dit plan zien?

Jaarlijks heeft de bouw in Nederland ongeveer 20 miljoen ton industriezand nodig. Het wordt steeds moeilijker om deze hoeveelheid op het land te winnen door maatschappelijke weerstand tegen grote ontgravingen en omdat het transport over de weg uit milieu oogpunt ongewenst is. Winning in de Noordzee is technisch en economisch niet haalbaar gebleken. Afzettingen van industriezand zijn daar klein, overdekt met dikke pakketten ophoogzand, liggen erg verspreid en door de heersende omstandigheden met veel zeegang is de combinatie van zandwinning en veredeling niet mogelijk. Er wordt in de Noordzee voornamelijk ophoogzand gewonnen (ca. 35 mln. ton per jaar) voor kustsuppletie en aanleg Maasvlakte. Een beperkt deel wordt naar binnen gevoerd en moet dan ontzilt worden, waaraan economische en milieu nadelen kleven.

Smals wil een permanente installatie bouwen (waarschijnlijk op een werkeilandje) voor de winning en veredeling van industriezand. Winning vindt plaats in een put met terrasvormige wanden, de stabiliteit van de randen van de put te garanderen.

Om de put en de installatie te kunnen aanleggen en om met de winning te mogen beginnen zijn een aantal vergunningen nodig. De belangrijkste zijn:

- Ontgrondingsvergunning, de vergunning i.h.k.v. de Wet Beheer Rijkswateren en vergunning i.h.k.v. de Wet Verontreiniging Oppervlakte Water, welke door Rijkswaterstaat moeten worden afgegeven. Smals levert daarbij ter onderbouwing van haar aanvragen een milieueffectrapport (MER) aan.
- Vergunning i.h.k.v. de Natuurbeschermingswet, op basis van door Smals aangeleverde een Passende Beoordeling. Deze vergunning moet door de Provincie Friesland worden afgegeven.
- Beide bovengenoemde instanties werken alleen maar mee, als de Gemeente Gaasterlân Sleat heeft

aangegeven, de ontwikkeling planologisch te willen faciliteren, door deze in een bestemmingsplan op te nemen.

Het voorbereidingstraject voor de winning van industriezand in het IJsselmeer loopt al ongeveer tien jaar. Eerst is door Smals naar geschikte zandvoorkomens gezocht, waarna veel onderzoek is gedaan op de plek zelf. Uiteindelijk is er uitgebreid onderzoek gedaan ten behoeve van de Milieu Effect Rapportage.

De Milieu Effect Rapportage is nu in concept gereed inclusief de Passende Beoordeling voor de natuurbeschermingsvergunning. Volgens Smals zijn de voornaamste uitkomsten

- Bij een maximale winningdiepte van zestig meter neemt de grondwaterstand ter hoogte van de Friese kust maximaal met ca. 6 cm. toe. In de Noordoostpolder is geen sprake van verhoging. De feitelijke winning zal mogelijk minder diep gaan. Er is geen sprake van zoute of brakke kwel op het vaste land.
- Er zijn in Nederland geen gevallen bekend, waar door snelle déstrati-

ficatie (plotselinge omkeer van het water) zuurstofloos water uit diepe putten aan het oppervlak komt. Een diepe put biedt kansen als extra schuilplaats voor vissen in het IJsselmeer, dat op die plaats nu gemiddeld vier meter diep is. Vooral spiering, voedsel voor veel watervogels, is gebaat bij plaatselijk dieper water.

- Er is slechts een dun sliblaagje (2-3cm). Met aangepaste wintechiek zal vertroebeling worden voorkomen. Als er geen vertroebeling optreedt zijn er geen negatieve effecten voor fytoplankton en driehoeksmosselen, en dus ook geen negatieve effecten voor vissen en vogels. In het gebied komen zes soorten rode lijst dieren voor. Voor geen van deze soorten komt de in stand houding in gevaar. Er is sprake van een zeer geringe rustverstoring voor foeragerende vogels.
- Het visueel effect van de wininstallatie gezien vanaf het land is beperkt.
- Het aantal vaarbewegingen van vrachtschepen in de vaargeulen zal met 8% toenemen van 1.650 tot ca. 1.800 per maand.

IJburg 2 Nee!

Woningbouw in de Noordvleugel van de Randstad; hoeveel en waar?

MARTEN BIERMAN

In opdracht van Milieudefensie heeft Rigo Research en Advies een interessante analyse gemaakt van de prognoses voor de woningbouw in de Metropoolregio Amsterdam en omliggende gebieden. Uit het rapport "Woningbouw in de Noordvleugel" blijkt dat dubbeltellingen zijn te vrezen. Bij de CBS-prognoses wordt uitgegaan van een voortzetting van de trek uit de verre omtrek van Amsterdam naar die stad zoals die zich de afgelopen jaren ook heeft gemanifesteerd. Op grond daarvan zouden tot 2030 150.000 nieuwe woningen nodig zijn en gebieden als het IJmeer moeten worden aangetast. Berekend wordt dat de Metropoolregio voor eigen behoefte (dus bij nul migratie) 111.600 woningen nodig heeft. Ruim 38.000 woningen zijn dus nodig voor inkomende bewo-

ners. Die sparen dus een woning uit waar ze vandaan komen. Mits daar ter plaatse ook rekening mee wordt gehouden in de bouwprogramma's aldaar. Uit dit onderzoek blijkt dat niet het geval is voor bijvoorbeeld de gemeenten Hoorn, Lelystad en Hillegom. Men bouwt daar ook voor dezelfde bewoners en dat is dus dubbel. Op basis hiervan zou de prognose moeten worden afgeslankt, hetzij voor de Metropoolregio hetzij in deze plaatsen. De vooronderstelling dat alles en iedereen naar de Metropoolregio zal (blijven) verhuizen blijkt ook van een hoog rondzing gehalte. De CBS-prognoses zijn gebaseerd op de gemeentelijke nieuwbouwprogramma's, waarna de gemeenten zelf deze CBS-prognoses weer gebruiken als onderbouwing van hun bouwprogramma's: er komt dus uit wat er wordt ingestopt, aldus het RIGO. Dit is een goed argument om

de twijfel aan de noodzaak van IJburg tweede fase te onderstrepen.

Bovendien is hieraan nog wel wat toe te voegen. Vanaf 2011 zal de naoorlogse geboortegolf met pensioen zijn. We weten dat in de jaren zeventig onvoldoende opvolgers zijn geboren. Dat betekent dat de spanning op de arbeidsmarkt zo drastisch gaat oplopen dat die omslaat van een werkgeversnaar een werknemersmarkt. Voortaan maakt de werknemer uit waar en hoe er wordt gewerkt. Uit recent onderzoek blijkt dat werknemers zoeken naar werk dicht bij huis en meer willen thuiswerken om meer tijd aan het gezin te kunnen besteden. Het is een kwestie van tijd tot de werkgevers de teugels laten vieren en zelfs hun werknemers achterna verhuizen om aan arbeidskrachten te kunnen komen en ze te behouden.

Daarnaast zal vanaf 2030 de bevolkingskrimp toenemen omdat de naoorlogse geboortegolf heengaat. Er komt dus als vanzelf veel mooie woonruimte vrij buiten de metropool. Op grond van deze ontwikkelingen is het niet vanzelfsprekend om zo maar uit te gaan van verdere groei van de metropoolregio. Het is zelfs nog maar de vraag of de Metropoolregio nog wel voor eigen behoefte zoveel extra woningen nodig zal hebben. In ieder

geval is er onvoldoende onderbouwing voor het aanleggen van IJburg tweede fase, wat een ernstige aantasting van het IJmeer zou veroorzaken. Ook binnen het metropoolgebied zal bevolkingskrimp optreden en is die nu al aan de gang in bijvoorbeeld Bussum en Zuid-Kennemerland. Er is ook nog ruimte elders te winnen via herstructurering en in Almere. Ook financieel is IJburg tweede fase onaantrekkelijk omdat de benodigde waterstaatkun-

dige werken om droge voeten te houden kostbaar zijn. Het IJmeer staat immers geregistreerd als gevaarlijk open water. Die kosten moeten voortaan door de plannenmakers zelf worden opgebracht en kunnen niet meer als bij IJburg 1 op de samenleving als geheel worden afgewenteld. We verwachten niet dat de markt er nu nog zal instappen, zodat Amsterdam voor een risico wordt behoed. Deze zienswijze hebben VBIJ en IJsselmeervereniging dan ook ingebracht bij het ter visie leggen van het projectbesluit landaanmaking en het weer opnieuw in procedure gebrachte bestemmingsplan IJburg tweede fase. We krijgen het gelijk steeds meer aan onze kant.

Oproep. Steun de Kwade Zwanen.

Beste vrienden van een open IJmeer,

In augustus 2007 reageerden jullie op een oproep van ons in de pers om een brief te schrijven aan Natuurmonumenten als reactie op hun houding inzake bouwen in het IJmeer.

Zoals jullie misschien gelezen hebben heeft mevrouw Tineke Huizinga eind vorig jaar een stuk naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin staat dat het kabinet vooralsnog niet tegen bouwen in het IJmeer is.

Daarom gaan we er opnieuw tegenaan. Ditmaal met een handtekeningactie om het IJmeer te behoeden voor buitendijks bouwen en een IJmeerbrug. Dat leverde tot nu toe al 1.000 handtekeningen op. Dat is een begin maar hoe verder. We zijn een burgerinitiatief gestart via de website ijmeeropen.petities.nl.

Google naar deze website en lees onze argumenten !

We gaan ervoor om 40.000 handtekeningen te verzamelen, zodat we het onderwerp zelf op de agenda van de Tweede Kamer kunnen krijgen. Apart en niet als onderdeel van

We vragen jullie de actie te ondertekenen en ook om deze door te sturen in jullie eigen kring. Er zijn vast mensen bij die ook voor de open ruimte en de natuur gaan en houden van wandelen, zeilen en fietsen daarin. Behoud "het groen om de hoek" in de drukke Noordvleugel van de Randstad om in te genieten, te ontspannen en te recreëren. Eenmaal volgebouwd kun je het nooit meer terugdraaien.

We hopen op jullie steun
Namens alle Kwade Zwanen Manja Verhorst

Amsterdam stelt landwinning voor uitbreiding IJburg uit

Cobouw 12-03-2009

Amsterdam maakt voorlopig geen begin met landwinning voor nieuwe woningbouw in het IJmeer. Uitstel van de aanleg van de vier eilanden van de tweede fase van IJburg is onderdeel van grote bezuinigingen in de ruimtelijke sector, zo melden goedingelichte bronnen binnen de gemeentelijke organisatie.

De gemeente werkt aan een actieplan voor de woningbouwproductie, maar staat ook voor ingrijpende bezuinigingen. Door de economische verslechtering dalen de resultaten van het Ontwikkelingsbedrijf zienderogen. Niet dringend noodzakelijke investeringen worden daarom uitgesteld, zo blijkt uit de jongste analyses. Vanwege de dalende vraag naar nieuwbouwkoo-

woningen is snelle uitbreiding van IJburg met nieuwe eilanden een te groot financieel risico. Bovendien stagneert de afronding van de eerste fase van IJburg. Voltooiing van het Haveneiland laat nog enige jaren op zich wachten. Ontwikkelaars hebben de afgelopen tijd diverse woningbouwplannen geschrapt wegens gebrek aan kopers. Het college van burgemeester en wethouders neemt nog deze maand definitieve besluiten over ingrijpende aanpassing van de ruimtelijke plannen. Eind november vorig jaar verklaarde wethouder Van Poelgeest nog in 2009 te willen beginnen met landwinning voor 9000 woningen. Feitelijke woningbouw op het zogeheten Middeneiland was voorzien vanaf 2012. De bouw van IJburg zou vervolgens in 2020 moeten zijn afgerond.

Persbericht over het Ontwerp Nationaal Waterplan en brief aan de Tweede Kamer

Geachte heer/mevrouw,

A.s. donderdag 12 maart vindt in de Tweede Kamer commissie Verkeer en Waterstaat een Algemeen Overleg plaats over het Ontwerp Nationaal Waterplan en de kabinetsreactie op het Advies van de Deltacommissie. Het IJsselmeergebied neemt in beide dossiers een centrale plaats in.

De natuur- en milieuorganisaties die betrokken zijn bij het beheer en de inrichting van het IJsselmeer hebben gisteren per brief aan de Tweede Kamerleden hun visie ten aanzien

van dit onderwerp kenbaar gemaakt. De volgende organisaties werken hierbij samen: Vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Natuur en Milieu Flevoland, Milieufederatie Noord-Holland en Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer, waarin participeren: Waddenvereniging, IJsselmeervereniging, Landschap Noord-Holland, Flevo-landschap en It Fryske Gea.

Hierbij stuur ik u een persbericht dat de organisaties naar aanleiding van deze brief hebben opgesteld. De brief aan de Tweede Kamerleden is als bijlage bijgevoegd.

Met vriendelijke groeten,

Flos Fleischer Directeur VBIJ

Datum: 10 maart 2009

Natuur- en milieuorganisaties: nu geen forse peilverhoging in IJsselmeer; *Pleidooi voor nader onderzoek*

Op 12 maart overlegt Tweede Kamer-commissie Verkeer en Waterstaat over het Ontwerp Nationaal Waterplan en de kabinetsreactie op het Advies van de Deltacommissie. Het IJsselmeergebied neemt in beide dossiers een centrale plaats in. De natuur- en milieuorganisaties die betrokken zijn bij het beheer en de inrichting van het IJsselmeer hebben deze week een brief aan de Tweede Kamerleden gestuurd met hun visie ten aanzien van dit onderwerp. Zij vinden het veel te vroeg om een voorkeur uit te spreken over peilverhoging van het IJsselmeer met wel 1,5 meter en houden een pleidooi voor nader onderzoek.

In het Ontwerp Nationaal Waterplan kiest het kabinet voor de algemene lijn: meebewegen met natuurlijke processen als het kan en weerstand bieden waar het moet. De natuur- en milieu-organisaties vinden dit een terecht en 'toekomstvast' uitgangspunt. Zij merken echter op dat het kabinet onvoldoende onderbouwt waarom voor het IJsselmeergebied een andere weg wordt ingeslagen. Er wordt juist gekozen voor een zeer kunstmatige aanpak.

Het uitgangspunt van de natuur- en milieuorganisaties is dat er een gezond, duurzaam en betaalbaar ecosysteem moet komen in het IJsselmeergebied. De ontwikkelingen in het IJsselmeergebied moeten getoetst worden aan de

Natuurbeschermingswet, waarin de bescherming van Natura 2000 gebieden, zoals het IJsselmeer, Markermeer-IJmeer en Randmeren is verankerd. Daarnaast zijn veiligheid, zoetwatervoorziening en recreatie van groot belang.

Peilverhoging van het IJsselmeer kan onomkeerbare en onwenselijke gevolgen hebben voor ecologie en veiligheid van het gebied. Noch het advies van de Deltacommissie, noch het Ontwerp Nationaal Waterplan maken aanmerkelijk dat lozen van water op de Waddenzee onder vrij verval de meest wenselijke en/of de meest goedkope manier is om op de zeespiegelstijging te anticiperen. Ook is niet aangetoond dat de zoetwaterbehoefte op termijn 1,5 meter peilstijging noodzakelijk maakt.

In het Ontwerp Nationaal Waterplan wordt terecht gesteld dat er nog veel

onderzoek moet plaatsvinden, voordat er een besluit kan worden genomen over het peil van het IJsselmeer. De natuur- en milieuorganisaties hebben de Tweede Kamerleden een aantal vragen gesteld, die zij van wezenlijk belang vinden. Deze vragen betreffen de veiligheid van de voorgestelde maatregelen, de gevolgen voor de natuur, de omvang van de zoetwatervoorraad en de koppeling met de toekomstplannen voor de Afsluitdijk.

Het Kabinet schrijft in haar Ontwerp Nationaal Waterplan dat er onderzoek naar de peilaanpassingen in het IJsselmeer nodig is. De natuur- en milieuorganisaties vinden het dan ook zeer onverstandig om nu een besluit te nemen over de peilverhoging zonder dat de uitkomsten van dit onderzoek bekend zijn. De natuur- en milieuorganisaties hopen dat de Kamer-commissie het belang van verder onderzoek onderschrijft.

>

Datum: 9 maart 2009

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 12 maart vindt in de Commissie Verkeer en Waterstaat een Algemeen Overleg plaats over het Ontwerp Nationaal Waterplan en de kabinetsreactie op het Advies van de Deltacommissie. Het IJsselmeergebied neemt in beide dossiers een centrale plaats in, zoals ook is af te leiden uit de Ontwerp Beleidsnota IJsselmeergebied, die als bijlage bij het Ontwerp Nationaal Waterplan is gevoegd. Daarbij staat, naast de zorgen omtrent de ecologische kwaliteit van het gebied, de toekomst van het IJsselmeer als strategische zoetwatervoorraad en waterbergingsgebied van de IJssel centraal. Graag informeren wij u over de visie van de natuur- en milieuorganisaties die betrokken zijn bij het beheer en de inrichting van het IJsselmeer ten aanzien van dit onderwerp. Wij hopen dat dit nuttig kan zijn voor uw bijdrage aan dit overleg.

Wij constateren dat de kabinetsreactie op het Advies van de Deltacommissie goed en consequent is verwerkt in het Ontwerp Nationaal Waterplan. Als wij het in het vervolg van deze brief hebben over het Ontwerp Nationaal Waterplan doelen wij dan ook tevens op het Advies van de Deltacommissie en v.v.

In het Ontwerp Nationaal Waterplan kiest het kabinet voor de algemene lijn: meebewegen met natuurlijke processen als het kan en weerstand bieden waar het moet. Onze organisaties vinden dit een terecht en 'toekomstvast' uitgangspunt. Wij merken echter op dat het kabinet onvoldoende onderbouwt waarom voor het IJsselmeergebied een andere weg wordt ingeslagen. Op voorhand wordt gekozen voor een zeer kunstmatige aanpak.

Ons uitgangspunt is dat er een gezond, duurzaam en betaalbaar ecosysteem moet komen in het IJsselmeergebied. Hierbij is het van belang ons te realiseren dat de kaders voor ontwikkelingen in het IJsselmeergebied mede worden bepaald door de Natuurbeschermingswet, waarin

de bescherming van Natura 2000 gebieden, zoals het IJsselmeer, Markermeer-IJmeer en Randmeren is verankerd. Daarnaast liggen er doelstellingen ten aanzien van veiligheid, zoetwatervoorziening en recreatie.

Door in dit stadium uitspraken te doen over peilverhoging van het IJsselmeer kunnen onomkeerbare en onwenselijke gevolgen optreden ten aanzien van de ecologie en veiligheid van het gebied. In het door de Deltacommissie voorgestelde peilregime interfereren volgens ons twee doelstellingen. De uitgesproken wens om de komende eeuw onder vrij verval te kunnen lozen heeft als consequentie dat het IJsselmeerpeil meegroeit met de zeespiegelstijging, die volgens de Deltacommissie in het ergste geval kan stijgen tot 1,3 meter in 2100. Door dit geleidelijk toenemende extra zoetwater-volume als strategische zoetwatervoorraad te benoemen is direct een keuze gemaakt voor de zoetwaterhuishouding van heel Nederland. Noch het advies van de Deltacommissie, noch het Ontwerp Nationaal Waterplan kunnen aannemelijk maken dat lozen onder vrij verval de meest wenselijke en/of de meest goedkope manier is om op de zeespiegelstijging te anticiperen. Evenmin is aangetoond dat de zoetwaterbehoefte in een veranderend klimaat op termijn 1,5 meter peilstijging noodzakelijk maakt. Het is daarom te vroeg om nu een politieke voorkeur voor zo'n ingrijpende wijziging in het IJsselmeerpeil uit te spreken.

In het Ontwerp Nationaal Waterplan wordt terecht gesteld dat vele onderzoeken nog moeten plaatsvinden, alvorens nadere besluiten kunnen worden genomen over het waterkwanteitsbeheer van het IJsselmeer. Voor ons zijn een aantal vragen daarbij van wezenlijk belang:

- De veiligheid van Nederland staat voorop: bieden de voorgestelde maatregelen werkelijk de meest veilige oplossing voor de toekomst? Bijvoorbeeld: Moet bij economische hotspots, zoals rond het IJmeer, niet te allen tijde rekening worden gehouden met extreem hogere peilen dan nu? Wat heeft peilverhoging van het IJsselmeer

voor consequenties voor de binnendijkse veiligheid en de veiligheid langs de Beneden-IJssel?

- Hoe kan het totale ecosysteem in de toekomst een echt robuuster karakter krijgen en op meer natuurlijke wijze gaan functioneren, bijvoorbeeld door het realiseren van klimaatbuffers? En hoe kan dit gekoppeld worden aan veiligheid, zoetwatervoorziening en diverse gebruiksfuncties? Welke garanties zijn er dat door de voorgestelde inrichting de gewenste natuurkwaliteit vanuit Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water van IJsselmeer, Markermeer-IJmeer en Randmeren wordt gerealiseerd en vervolgens behouden blijft? Wij vragen hierbij speciale aandacht voor de risico's van mogelijke afname van voedselbeschikbaarheid voor duikende watervogels in het gehele plangebied en voor de risico's van inundatie van de internationaal vermaarde buitendijkse wetlands langs de Noordoostzijde van het IJsselmeer.
- Hoe groot moet de watervoorraad van het IJsselmeer zijn voor de nationale zoetwatervoorziening? Hoeveel potentie zit er in het principe van 'regionale zoetwaterzelfvoorziening', bijvoorbeeld door zoetwaterconservering en -besparing en door de inrichting van klimaatbuffers, zoals het Ontwerp Nationaal Waterplan ook bepleit en tot hoeveel besparing op de IJsselmeervoorraad kan dat leiden? Ook West- en Zuidwest-Nederland zouden dan op termijn minder afhankelijk kunnen worden van IJsselmeerwater, zoals in de studie 'Waterrijk' van de Vereniging Deltametropool in 2002 al is aangetoond. Wij vragen hiernaar serieuze verkenningen uit te voeren onder regie van het Rijk.
- Is lozen onder vrij verval op termijn niet veel duurder dan het periodiek uitmalen bij de Afsluitdijk? Hoeveel gemalen en aanpassingen zijn nodig aan de randen van het IJsselmeer als het peil daar substantieel stijgt? Is er een peilhoogte waarboven lozen onder vrij verval niet meer economisch verantwoord is?
- Levert de besluitvorming over de aanpak van de Afsluitdijk ons nieuwe inzichten op ten aanzien van veiligheid en herstel van het ecosysteem en kan dit nog consequenties hebben voor de keuzes van het IJsselmeergebied?

Onderzoek naar deze en andere vragen passen goed in het voornemen in het Ontwerp Nationaal Waterplan voor studies naar noodzaak en consequenties van peilaanpassingen in het IJsselmeer, alvorens een besluit te nemen over het IJsselmeerpeil op langere termijn. Wij vinden het daarom niet logisch dat het kabinet in datzelfde ontwerpplan haar voorkeur uitspreekt voor de peilverhoging op lange termijn, zonder dat de uitkomsten van noodzakelijke vervolgonderzoeken bekend zijn.

Voor de korte termijn stelt het Ontwerp Nationaal Waterplan vanaf 2012 een fluctuerend peil voor. Door zijn onvoorspelbaarheid kan dat grote schade toebrengen aan de internationale natuurwaarden in de buitendijkse oeverlanden. Wij bepleiten daarom voor de korte termijn toepassing van een seizoensvolgend peil ('s winters hoog, uitzakkend in de zomer), niet alleen in het Markermeer-IJmeer, zoals onlangs voorgesteld door het samenwerkingsverband Toekomst

Markermeer-IJmeer, maar ook in het IJsselmeer.

Wij hopen van harte dat u onze zorgpunten en vragen zult betrekken bij de voorbereiding van het overleg. Wij achten het van groot belang dat noch het kabinet, noch de Kamer in dit stadium een voorkeur uitspreken voor een

van de denkbare peilsenario's voor het IJsselmeer. Daarvoor bestaan nog té veel onzekerheden. Verder vragen wij u om er bij het kabinet op aan te dringen om maatschappelijke organisaties, waaronder de onze, in staat te stellen het nader onderzoek naar deze en andere vragen van nabij te volgen en daarbij haar inbreng te leveren. Onder-

staande organisaties leggen de coördinatie daarvan graag in handen van de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer.

Hoogachtend,

Mw. F.F. Fleischer,
Directeur Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer namens de samenwerkende natuur- en milieuorganisaties.

Strijd tegen verrommeling van de IJsselmeerkust De koortslip van Enkhuizen Stede Broec

JAN BARON

Er zijn van die plannen voor aantasting van het IJsselmeer die net als een koortslip iedere keer weer te voorschijn komen. In IJsselmeerberichten 2008/2 hebben we u bericht, dat Enkhuizen en Stede Broec slechte plannen hadden om buitendijks ten zuiden van de Krabbersgathaven een weg met bedrijventerrein en container terminal aan te leggen. Dat voornemen zou horen bij het regio akkoord voor de op zich gewenste opwaardering van de Westfriisaweg van Alkmaar naar Enkhuizen en de weg over de Houtribdijk. Navraag bij de projectmanager van de Westfriisaweg leerde ons, dat een buitendijkse ontwikkeling bij Enkhuizen beslist geen onderdeel vormde van de plannen voor de opwaardering. Ook werd duidelijk, dat de Gemeenteraad van Enkhuizen enkele jaren eerder een vergelijkbaar plan uit de vaststelling van het bestemmingsplan had gehaald, omdat men eerst wel eens een onderzoek naar nut en noodzaak van dit plan wilde zien. Dat onderzoek is er nooit gekomen.

Voor alle duidelijkheid, de West Friese Omringdijk is een belangrijk monument en het Markermeer ter plekke is een natuurgebied met grote vogelrijkdom.

Op 5 maart j.l. gaven de beide Gemeente een persconferentie waarbij een opgepoetste en volstrekt megalomane versie van het plan opnieuw werd aangekondigd. Hieronder doe ik verslag van die persconferentie:

Door de Wethouder van Stede Broec wordt een inleiding gehouden. Die inleiding heeft betrekking op, in het kader van de betere wegverbinding vanuit Westfriesland, naar het oosten van het land een betere verbinding te realiseren. Daarnaast wil de regio, Enkhuizen, Stede Broec en zo mogelijk ook Drechterland, gebruik maken van de modernisering van de wegverbinding, door de watergebonden bedrijven een betere plaats geven op het bedrijventerrein Krabbersplaat. Dat bedrijventerrein is hard aan modernisering toe en heeft nu een wat gebrekkige verbinding met de Houtribdijk. De plannen zijn in een persbericht vastgelegd en worden tijdens de persconferentie door middel van tekeningen gepresenteerd.

De gemeente Drechterland heeft geen bijdrage geleverd aan deze plannen maar wordt dringend uitgenodigd mee te denken. De aanwezige Wethouder van deze gemeente, de heer Homan, geeft aan dat te willen doen. De op tekening vastgelegde plannen raken overigens slechts gedeeltelijk het grondgebied van Drechterland.

De plannen voorzien in een verbinding door middel van een buitendijkse weg door het Markermeer (deels door middel van een tunnel) welke de bebouwing van Enkhuizen geheel mijdt. Bijgaande kaarten geven de plannen weer. Er is een nul scenario die de mogelijkheden om het uiteindelijke wensbeeld uit te voeren niet onmogelijk zal maken. Langs de strekdam waarop momenteel een aantal kleinere windturbines staan, staat in het wensbeeld een loswal geprojecteerd (lila gekleurd). De bedoeling is, aldaar overslagmogelijkheden te creëren om de gewenste beroepsscheepvaart uit te kunnen breiden. In het wensbeeld zijn uitgebreide recreatieontwikkelingen aangegeven variërend van ligplaatsen, waterwoningen en natuurontwikkeling. Bij elkaar erg ambitieus.

Een aantal bedrijven dat momenteel gevestigd is op het bedrijventerrein Krabbersplaat, zullen naar het daar tegenover liggend bedrijventerrein Schepenwijk moeten verhuizen omdat zij niet watergebonden zijn. Er wordt door de plannemakers gespeculeerd op de mededeling van de Staatssecretaris mevrouw Huizinga die buitendijkse ontwikkelingen van bescheiden omvang wil toestaan. De vraag is, of dit plan "bescheiden" genoemd kan worden.

Op mijn vraag hoe het plan zich verhoudt met de Europese Vogelrichtlijn werd gereageerd met de mededeling dat het gebied ter plaatse weinig of geen natuurwaarden bevat. (Dat is in strijd met datgene wat in het RIZA rapport Ecologie en Ruimte aangegeven staat. Lanas de aehle Hout-

ribdijk tot en met de Krabbersplaat is de vogelrijkdom sterk aanwezig) Mijn vraag in hoeverre dit plan kan concurreren met de hoofdverbinding Lemmer, Lelystad, Amsterdam, werd geantwoord dat er feitelijk geen concurrentie zal zijn omdat het om geheel ander economische activiteiten gaat. De bedoeling is, om West Friesland duidelijker op de kaart te zetten.

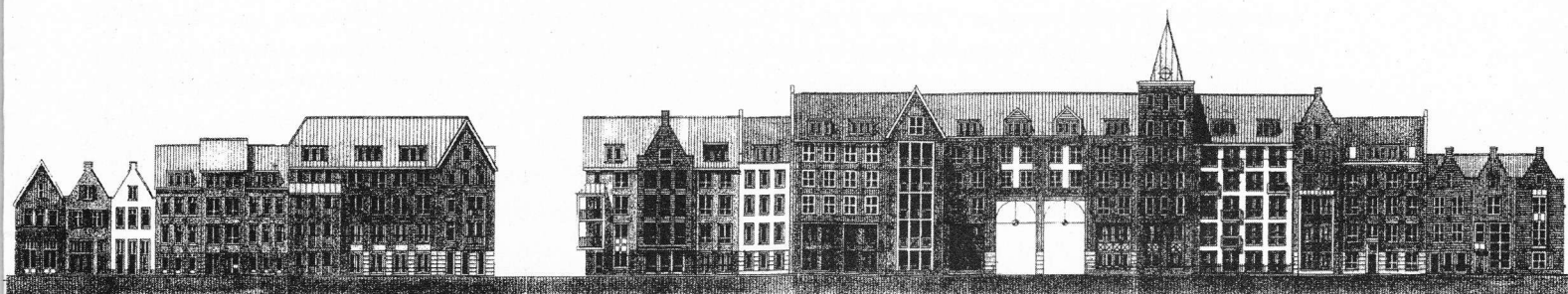
Door een van de aanwezige toehoorders (een zeiler die daar vlakbij een ligplaats heeft) werd gewezen op een forse slibaanwas dat nu al voor problemen zorgt sinds de aanleg van de Houtribdijk en de strekdammen van de Krabbersplaat. Dat zal naar zijn mening alleen maar erger worden omdat er geen enkele doorsroming zal zijn wanneer het wensbeeld gerealiseerd wordt. Daar kwam een duide-

lijk antwoord op, maar ik denk dat de geplande waterwoningen in de prut komen te liggen.

Commentaar

Mijn voorlopige conclusie is, dat het wensbeeld wel erg ambitieus is. Men heeft op dit moment geen idee van de kosten zullen zijn. Ook is het een raadsel wie er in deze tijd en met een krimpende bevolking in al die dure huizen zullen gaan wonen. Op zich is het winst dat, de uit economisch en milieu oogpunt gewenste overslag weg/water, nu is voorzien binnen de bedijking van de Krabbersgathaven. Het is overigens de vraag of zo'n overslagpunt niet meer op zijn plaats is in Lelystad, waar de weg de hoofdvaarweg Delfzijl-Rotterdam kruist. Ook is het een goed plan de bedrijventerreinen Krabbersplaat en Schepenwijk te herverkavelen en zo te optimaliseren.

Het plan in z'n geheel is natuurlijk een volstrekt onaanvaardbare aantasting van het IJsselmeer en de West Friese Omringdijk.

Spakenburg wurgt Nijkerkernauw.

FRANS HIJMANS

Het Nijkerkernauw is tussen Spakenburg en het recreatiepark Eemhof (in Flevoland) op z'n smalst. Het is een waardevol natuurgebied en een onmisbare schakel in de Ecologische Hoofd Structuur. Er zijn al plannen om de Eemhof uit te breiden met een groot aantal recreatie appartementen in middel hoogbouw en een jachthaven. Daar wil de Gemeente Bunschoten nog een grote aantasting aan toevoegen. Men heeft een voorontwerp van bestemmingsplan in procedure gebracht voor de verlegging van de oude zeedijk 30 meter het water in over een lengte van ongeveer anderhalve kilometer. In de aldus gecreëerde ruimte wil men 160 appartementen bouwen 300 meter lang en 23 meter hoog. Verder komt er een nieuwe jachthaven en een sluis in de Rengerswetering, om de bootjes uit de Amersfoortse wijk Vathorst

toegang te geven tot het randmeer. Pikant detail: de projectontwikkelaars van Vathorst proberen op alle manieren de vraag naar dure nieuwbouw woningen op peil te houden en geven bij aanschaf van een waterwoning een sloepje cadeau. Als toefje slagroom, krijgt Scouting voor dit plan, in het Nijkerkernauw een eilandje voor een clubhuis en ligplaatsen.

Voor dit plan moet ongeveer anderhalve hectare rietveld verdwijnen met grote vogelrijkdom. Maar ook in groter verband vormt het plan een ernstige aantasting. De randmeren zijn een onmisbare schakel in de Ecologische Hoofd Structuur. Daarin zijn met name de vele rietkragen voor water- en moerasvogels belangrijk. De gecombineerde plannen voor uitbreiding van de Eemhof en Spakenburg op het smalste stuk van het Nijkerkernauw zullen in die hoefdader een infarct veroorzaken.

Naar de cumulatieve effecten van beide voornemens is geen onderzoek gedaan. In het Utrechtse streekplan zijn zogenaamde rode contouren aangegeven. Het ontwikkelingsvoornemen van Bunschoten ligt ruim buiten deze rode contour. Spakenburg is een beschermd dorpsgezicht. Het is duidelijk dat de geplande appartementen niet hierbij passen.

In Spakenburg is de actiegroep Oostmaat actief in zijn verzet tegen het plan. Men heeft in korte tijd ruim 3.600 handtekeningen verzameld, maar de Gemeente gaat IJzerenheinig door. We zullen met de actiegroep samenwerken om dit dwaze plan tegen te houden.

Harlingen, 27 februari 2009
Betreft: Reactie visies Afsluitdijk

Kenmerk: AW/09014

Geacht projectteam Afsluitdijk,

Met veel plezier geven de Waddenvereniging, de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer en Vereniging Natuurmonumenten in dit schrijven hun reactie op hoofdlijnen t.a.v. de vier visies Afsluitdijk en de variant "2100-Robuust".

Wij stellen het zeer op prijs in de gelegenheid te zijn gesteld zo intensief betrokken te zijn bij het proces van de marktverkenning Afsluitdijk. Het doet ons dan ook veel plezier dat veel van onze ideeën terug te vinden zijn in de voorliggende vier visies.

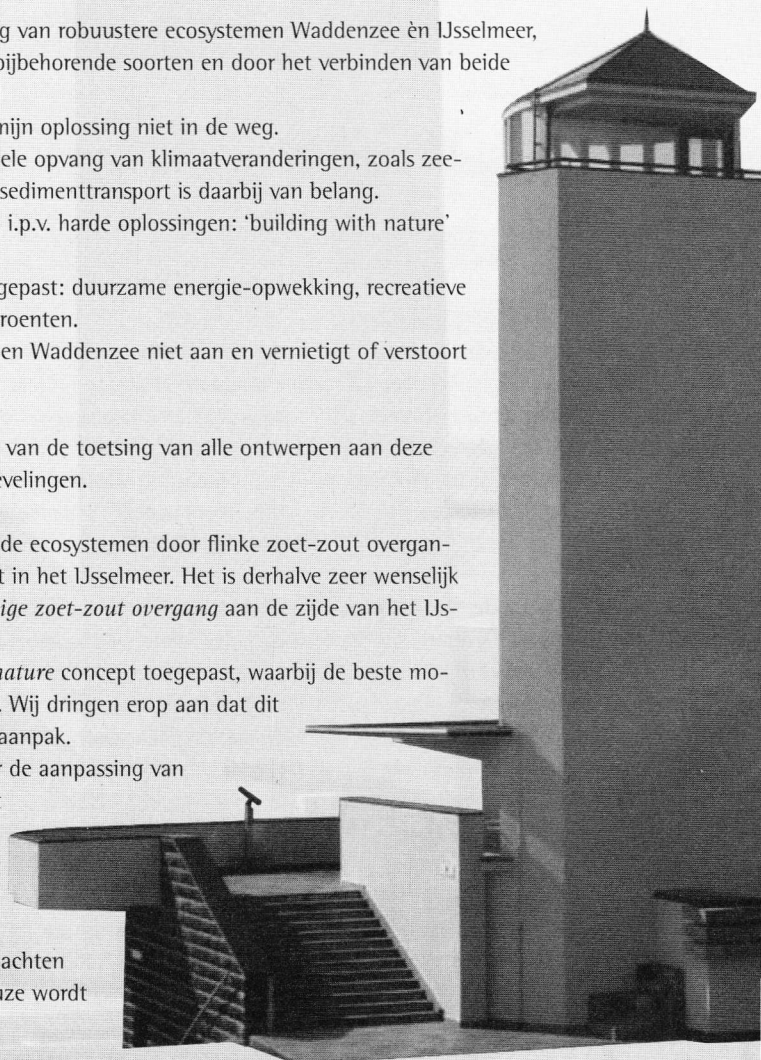
Wij zijn het traject ingegaan met een set uitgangspunten en randvoorwaarden voor de nieuwe inrichting van de Afsluitdijk. Deze hanteren we ook nu bij de beoordeling van de visies. Onze ideeën voor een herinrichting van de Afsluitdijk komen voort uit de visie dat het hele waddegebied – van Noordzeekustzone, via eilanden, intergetijdengebied, achterland en gesloten zee-armen, zoals IJsselmeer – beschouwd moet worden als één brede kustverdedigingzone. Het gebied is gevormd door de zee en sedimentverplaatsingen, waarbij een beperkte mate van zeespiegelrijzing en de instroom van zoet rivierwater van cruciaal belang waren. Om het gebied bij de voorspelde klimaatverandering in stand te houden, is het van belang over de volle breedte de belangrijkste landschapsvormende processen te stimuleren. Kortom, de Waddenzee als natuurlijke klimaatbuffer. Maar dan wel een robuuste en veerkrachtige Waddenzee.

Voor aanpassing van de Afsluitdijk hebben we, vanuit onze doelstellingen en vanuit onze klimaatbuffer aanpak, de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden geformuleerd, in aanvulling op de veiligheidsdoelstelling:

1. Ontwerp levert substantiële bijdrage aan versterking van robuustere ecosystemen Waddenzee en IJsselmeer, door het creëren van karakteristieke habitats, met bijbehorende soorten en door het verbinden van beide ecosystemen.
2. Ontwerp staat een (mogelijk meer open) lange termijn oplossing niet in de weg.
3. Ontwerp levert substantiële bijdrage aan een flexibele opvang van klimaatveranderingen, zoals zeespiegelrijzing, stormen, hoge zoet water afvoeren; sedimenttransport is daarbij van belang.
4. Ontwerp kiest voor landschapsvormende processen i.p.v. harde oplossingen: 'building with nature' principe.
5. In het ontwerp zijn andere functies mogelijk en ingepast: duurzame energie-opwekking, recreatieve mogelijkheden en kweek van mosselzaad of zilte groenten.
6. Ontwerp tast het weidse landschap van IJsselmeer en Waddenzee niet aan en vernietigt of verstoort geen beschermde habitats en soorten.

In de bijlage vindt u een specificatie per visie. Op basis van de toetsing van alle ontwerpen aan deze criteria komen we tot de volgende conclusies en aanbevelingen.

1. In alle ontwerpen is sprake van verbetering van beide ecosystemen door flinke zoet-zout overgangen, zonder dat daarmee sprake is van zoutoverlast in het IJsselmeer. Het is derhalve zeer wenselijk dat nu het principebesluit valt voor een *grootschalige zoet-zout overgang* aan de zijde van het IJsselmeer.
2. In de meeste ontwerpen wordt het *building with nature* concept toegepast, waarbij de beste mogelijkheden zich voordoen aan de Waddenzeezijde. Wij dringen erop aan dat dit principe uitgangspunt vormt voor de toekomstige aanpak.
3. In bijna alle gevallen is sediment noodzakelijk voor de aanpassing van de dijk. Wij stellen voor dat op korte termijn wordt begonnen met een proef of onderzoek naar ecologisch verantwoorde *zandwinning* in het IJsselmeer.
4. Het blijkt dat met een overslagbestendige dijk aan de veiligheidscriteria kan worden voldaan. Wij achten het dan ook zeer wenselijk dat nu een principe keuze wordt gemaakt voor een *overslagbestendige dijk*.

5. Uit alle ontwerpen wordt duidelijk dat er mogelijkheden voor duurzame energieopwekking langs de Afsluitdijk zijn, maar dat ze merendeels nog niet direct toepasbaar zijn. Daarom is het wenselijk dat het *proeftuinconcept voor alternatieve energie* wordt meegenomen in de besluitvorming.
6. In de ontwerpen is helaas geen aandacht voor *sedimenttransporten* en de mogelijkheid van 'meegroeien' (van Waddenzee en IJsselmeer) met de zeespiegelrijzing. Wij zijn van mening dat het zeer zinvol zou zijn hierover meer kennis te ontwikkelen, bijvoorbeeld in relatie met zandsuppleties en zandmotoren aan de Hollandse kust. Bovendien is het in dit perspectief van belang dat een meer 'open' constructie in de toekomst mogelijk blijft. Wij pleiten daarom voor een *no-regret aanpak*.

Wij hopen u met deze reactie van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend

Mevr. Drs. A. Woudstra

Waddenvereniging, mede namens de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer en Vereniging Natuurmonumenten

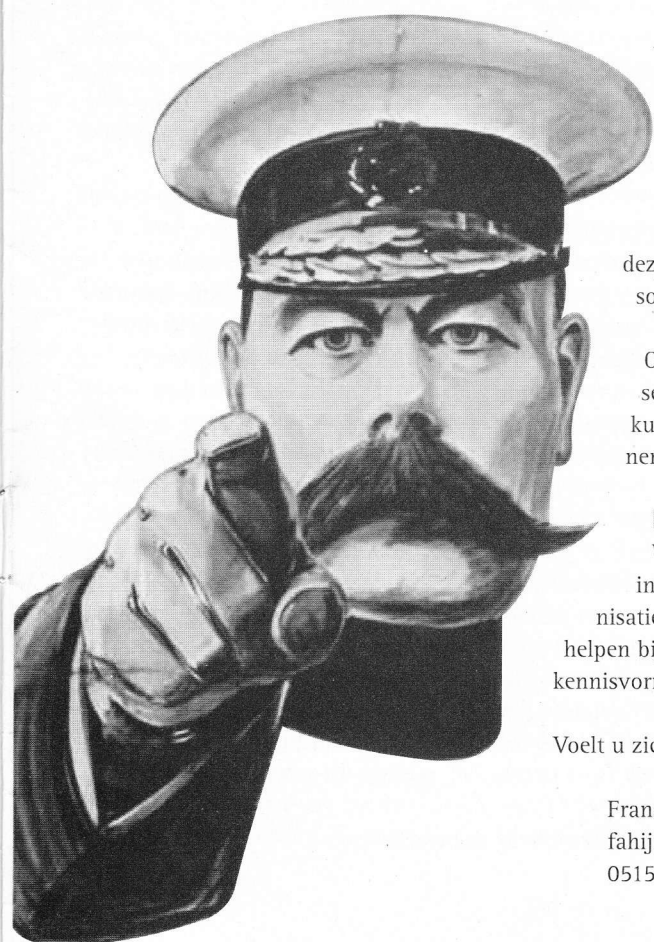
Algemene Ledenvergadering

1. Opening
2. Mededelingen
3. Verslag ALV 19 april 2008
4. Bestuursverslag 2008
5. Jaarrekening 2008
6. Rapportage kascommissie en decharge bestuur
7. Bestuursmutaties

Marten Bierman treedt af als voorzitter en is direct als zodanig herkiesbaar.

Het bestuur stelt voor George Keet en Udo Vroom te kiezen als leden van het bestuur.

8. Begroting 2009
9. Rondvraag over planologische ontwikkelingen rond het IJsselmeer
10. Rondvraag

U bent nodig

Uw IJsselmeer Vereniging is met tweeduizend leden een grote vereniging. Door onze grote, reputatie en deskundigheid hebben we invloed als het gaat om beheer en ontwikkeling van het IJsselmeergebied. Dat is ook hard nodig, want u heeft in deze uitgave kunnen lezen, dat er erg veel op ons afkomt, waar we keihard tegen en soms voor moeten vechten.

Ondanks het feit dat we een grote vereniging zijn is er toch maar een handjevol mensen betrokken bij onze acties en beleidsontwikkeling. Dat is op zich een bedreiging. We kunnen daardoor minder slagvaardig zijn dan zou moeten en het beperkt ons om binnen de VBIJ onze rol vol te spelen bij de beleidsontwikkeling.

Kortom:

We zitten dringend verlegen om mensen die willen helpen hun vereniging sterk en invloedrijk te houden en nog sterker te maken. Mensen die willen helpen bij de organisatie van activiteiten, die als (in)spreker op bijeenkomsten kunnen optreden, die kunnen helpen bij promotie en ledenwerving en die betrokken willen zijn bij beleidsontwikkeling en kennisvorming.

Voelt u zich aangesproken? Ja Natuurlijk want de IJsselmeervereniging is het waard.

Frans Hijmans
fahijmans@home.nl
0515-422106

Lex van Rootselaar
lex.rootselaar@planet.nl
0342-493444

Bestuursverslag 2008

Het 35^e jaar van onze vereniging (2008) is voorbij en het bestuur doet verslag van haar belangrijkste aandachtspunten. Het jaar stond in het teken van een herboren vrijwilligersorganisatie.

IJsselmeer totaal

Commissie Veerman

Belangrijk voor het hele IJsselmeergebied was het verschijnen van het eindrapport van de Deltacommissie. Veel ophef ontstond over het voorstellen het waterpeil van het IJsselmeer met anderhalve meter te verhogen. Jammer vinden we dat voor het IJsselmeer niet gekozen is voor "natuurontwikkeling", terwijl voor de Zeeuwse delta wel gekozen werd voor herstel van de getijdendynamiek. Positief in het rapport was dat een integrale kosten-baten-analyse voor nieuwe projecten wordt bepleit. Daarbij zullen geen projectkosten aan de samenleving worden doorberekend. Dat zou betekenen dat minder nieuwe buitendijkse bouwprojecten mogelijk zullen worden.

Symposium Het Blauwe Hart

Op 9 september 2008 werd een symposium gehouden over de toekomst van het IJsselmeergebied. Daar was helaas de Staatssecretaris niet bij, maar de resultaten en conclusies (en het Blauwe Hart-koffertje) zijn wel bij haar aangekomen.

Luchthavens

Met argusogen volgen we de plannen rond Schiphol. Zo was er het plan om een deel van het luchtverkeer te verplaatsen naar regionale luchthavens, waaronder Lelystad. Dat zou een baanverlenging voor de zogenoemde "zevende Schipholbaan" betekenen.

IJsselmeervisserij

Sinds in 1932 de Afsluitdijk werd gesloten, is de IJsselmeervisserij sterk achteruit gegaan. Het lijkt zinvol voor ons en de visserijsector om meer samen op te trekken. Wij ondersteunen een onderzoeksvoorstel van RU-Leiden en TNO naar de gevolgen

van geluid (van boven water) op het onderwaterleven.

Waterschapsverkiezingen

In november werden voor het eerst in alle waterschappen tegelijk verkiezingen gehouden. De "groene organisaties", verenigd in WaterNatuurlijk, waren succesvol en behaalden vele zetels in de (dagelijkse) besturen.

Ruimtelijke ordening

De Afsluitdijk bestond in 2008 75 jaar en dat werd ruim gevierd. Die aandacht voor de Afsluitdijk betekende echter ook nieuwe plannen en bedreigingen. De Stuurgroep Afsluitdijk laat vier consortia een plan uitwerken, hetgeen in 2009 tot een advies van Rijkswaterstaat aan het kabinet moet leiden. Door de experts van de Stichting VBIJ wordt deze planontwikkeling begeleidt en getoetst aan onze lange termijnvisie.

Er zijn ook dit jaar weer talloze bedreigingen voor het open karakter van het IJsselmeer geweest. (Te)veel gemeenten bevorderen, stimuleren, ondersteunen of maken buitendijkse ontwikkelingen mogelijk.

- Noordoostpolder: Windmolenplannen Westerveermeerdijk en Noordermeerdijk baren ons zorgen en we verzetten ons daartegen. De voor dit plan benodigde MER is vertraagd, maar zal door de experts van de VBIJ kritisch worden beoordeeld.
- Almere: we maakten bezwaar tegen bestemmingsplan AlmerePoort, vanwege de visuele aantasting van het IJmeer.
- Amsterdam: Onze bezwaren tegen de aanleg van IJburg-II zijn gebleven en het verzet kost ons veel geld.
- Waterland: een dijkdoorbraak om eiland Marken weer eiland te maken steunen wij niet
- Edam-Volendam:
- Waterland. De windturbines bij De Nes zijn inmiddels zeven jaar

vertraagd, maar vragen nog steeds aandacht en alertheid om deze plannen via de Raad van State tegen te houden

- Hoorn: plan voor jachthaven en waterwoningen/boothuizen bij Schelphoek wordt als gevolg van onze interventie verkleind
- Wervershoof: appartementenhotel Nesbos is door een uitspraak van de Raad van State van de baan.

Vereniging

Bestuur

Het bestuur bestond in 2008 uit:

Marten Bierman voorzitter
Joost Waals penningmeester
Lex van Rootselaar secretaris
Jan Baron lid
Frans Hijmans lid

In de loop van 2008 zijn George Keet en Udo Vroom voorlopig toegetreden tot het bestuur.

Ledenvergadering op 19 april 2008

Het jaar 2007 moesten we een groot negatief financieel resultaat van 25.000 euro inkasseren. Het bestuur heeft weer de statutair minimaal vereiste samenstelling en Jan Baron werd tot erelid benoemd. Het bestuur heeft ook besloten geen aparte Beleidsraad te laten bestaan, maar de actieve leden daaruit, te betrekken bij het bestuur, waardoor we de beperkt beschikbare menskracht effectiever denken in te kunnen zetten.

Jubileumcongres

We hebben om een complex van redenen (ruimte, sprekers, publiciteit) moeten besluiten het jubileumcongres uit te stellen tot 25 april 2009.

Samenwerking in VBIJ

Door ziekte was Jan Baron in 2008 minder in staat de stichting VBIJ te ondersteunen, hetgeen betekende dat we meer moesten vertrouwen op de inmiddels bij de VBIJ opgebouwde deskundigheid en ervaring. Die deskundigheid en ervaring leidde tot veel ingediende bezwaren en beroepschriften. De VBIJ wordt pro-actiever, maar de afbakening tussen ons (IJV) en VBIJ blijft soms lastig.

Vertrek uit Castricum

Door het vertrek van onze gastheer (Landschap Noord-Holland) naar Heiloo, moesten wij als IJsselmeervereniging ook het pand uit. Meeverhuizen naar Heiloo bleek niet mogelijk, dus moesten we ons archief verplaatsen en elders onderbrengen. Dat werd uiteindelijk, Voorafgaand aan ontsluiting en overbrenging naar Erfgoedcentrum Nieuw Land in Lelystad, een tijdelijke opslag in Barneveld.

Lex van Rootselaar, secretaris

Schenken aan de IJsselmeervereniging ook fiscaal aantrekkelijk

De IJsselmeervereniging is uw steun waard en kan die ook goed gebruiken. Schenken aan een algemene nut beogende instelling als de IJsselmeervereniging is zowel voor ons als voor u fiscaal aantrekkelijk. Wij hoeven namelijk geen schenkingsrecht te betalen en u kunt de de schenking volledig van uw inkomen aftrekken wanneer de schenking meer dan 1% en minder dan 10% van uw verzamelinkomen bedraagt. U kunt aan de IJsselmeervereniging schenken door geld over te maken naar 113.83.65.164. Er zijn verschillende manieren waarop u aan de IJsselmeervereniging kunt schenken:

- Eenmalig of jaarlijks schenken zonder notariële akte
- Een jaarlijkse schenking gedurende een periode van minimaal vijf jaar, notariël vastgelegd. Dan kunt u volledig aftrekken zonder minimum of maximum.
- Nalaten via een erfstelling. U bepaalt in uw testament zelf welk deel van uw erfenis naar het IJsselmeer gaat.
- Nalaten via een legaat. Dat is en door u bepaald bedrag, dat de notaris voor u in uw testament vastlegt.

Wij kunnen veel goeds doen voor het IJsselmeer met uw schenking of legaat. Meer informatie krijgt u bij Diny kloosterboer tel. 088-0064455.

LelyNatuur en Waterpark; een stap in de goede richting

FRANS HIJMANS

In het kader van de schetsen voor de inrichting van het Markermeer en het IJmeer is er een plan ingediend, dat de moeite van een serieuze behandeling verdient. Het plan LelyNatuur en Waterpark stelt de ecologische- en ruimtelijke kwaliteit van het Markermeer voorop, terwijl alle andere ingediende schetsen niet meer zijn, dan winst en werk beogende plannen van verslaafde huizen- en dijkenbouwers.

Het plangebied en de uitgangspunten

In het plan wordt uitgegaan van de behoefte aan een toekomstbestendig ecologisch systeem. Een veerkrachtig systeem dat de ruimtelijke kwaliteiten en vele gebruiksmogelijkheden van het gebied ondersteunt en tegelijkertijd kwetsbare natuurgebieden op structurele wijze zal moeten verbinden aan de uitdijende metropool. In het plan wordt het Markermeer gezien als een onderdeel van een ecologisch laaglandsysteem met Waterland, de Vechtplassen en de Oostvaardersplassen. De nabijheid, omvang en differentiatie van groen en water dragen bij aan een sterke en gevarieerde stedelijke regio. Vanuit deze gebiedsvisie worden uitgangspunten gekozen op de thema's "natuur en landschap" en "mensen". Opvallend is bij de uitgangspunten,

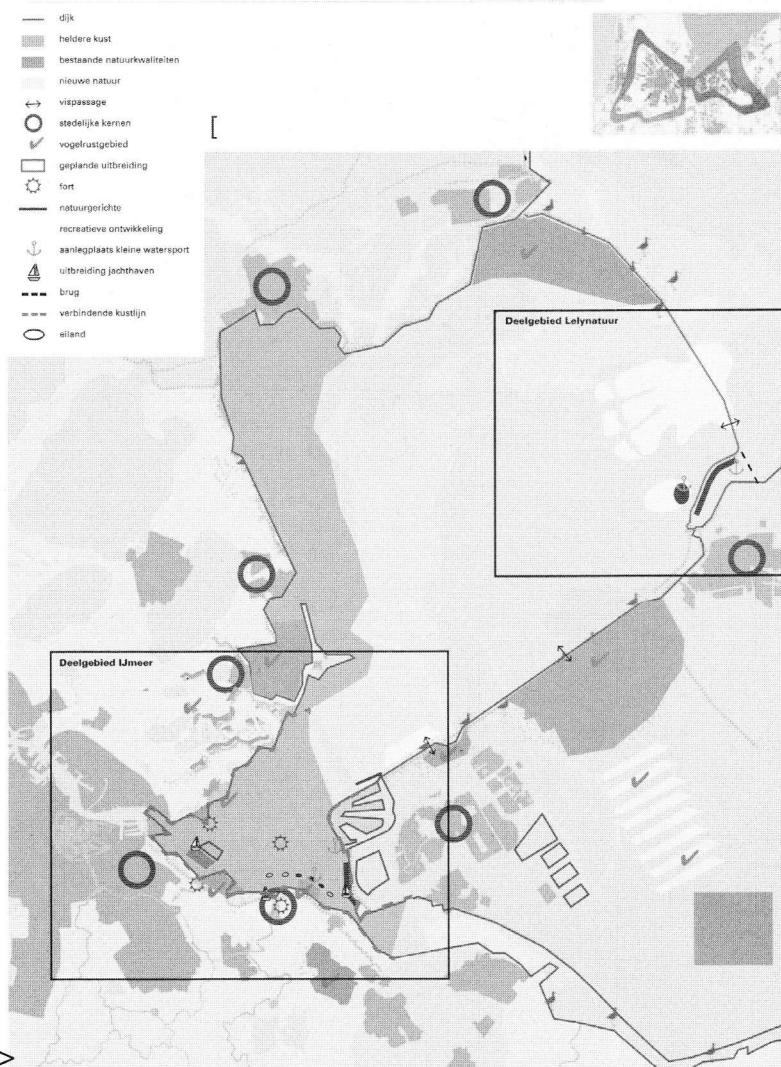
dat men kiest voor een seizoenvolgend peil voor Markermeer en het IJmeer.

De gebiedsvisie is uitgewerkt voor twee specifieke locaties: IJmeer en Oermoeras. Hoewel elkaars tegenpolen wanneer het gaat om geografische ligging, drukte en zonering, spelen de gebieden samen een rol in het verhaal van de mogelijkheden voor natuur, waterkwaliteit, recreatie en wonen in het stedelijk gebied van Amsterdam en Almere.

Het oermoeras

Door de ligging ver buiten de vaartroutes vormt LelyNatuur geen hinder voor de bruine vloot of de watersport. De aanleg van een omvangrijk moeras zal een verrijking van de natuurwaarden van het Markermeer betekenen. Het heeft echter ook betekenis voor de stedelijke gebieden van Amsterdam,

Gebiedsvisie Nationaal Park Markermeer IJmeer

Almere en Lelystad door de op natuur gerichte recreatie. Hoewel door omvang en allure vergelijkbaar onderscheidt lelyNatuur zich sterk van de Oostvaardersplassen. De dynamiek van wind en seizoenen zal zorgen voor een onregelmatig lijkend op getijdenwerking. Er ontstaat een divers landschap van hardhouttoobos, wilgenstruwelen, rietvelden en slibvlaktes bevolkt met grazende dieren, bevers, visotters, zeearenden en visarenden en kraanvogels. Het geheel zal bestaan uit drie delen. Met een brugverbinding vanaf de knik in de Houtribdijk wordt doorgaand verkeer om Lelystad heengeleid. De rest van de dijk wordt verkeersluw en ingericht als recreatie boulevard, met een passantenhaven en kleinschalige bedrijvigheid gericht op natuurrecreatie. Deze boulevard dient als spring-

plank naar het eilandje LelyNaturama gericht op een publieksfunctie voor natuurbeleving.

Waterkwaliteit

Het derde grote gebied draagt op verschillende manieren bij aan vermindering van slib in het Markermeer. De rondgaande windgestuurde slibstroom wordt er door afgeremd. Het moeras zelf neemt eveneens slib op. Een netwerk van dammetjes, platen en golfbrekers zorgt voor luwtes waarin het slib kan bezinken. Het seizoenvolgend peil zorgt voor rietvegetaties welke slib vangen

Kritiek

Er zijn vanuit de visie van de VBIJ twee belangrijke punten van kritiek:

1. In het plandeel voor het IJmeer gaat men toch uit van een aanmerkelijke ontwikkeling van woningbouw richting het eiland Pampus. Waarom, Joost mag het weten. We hoeven ons daar echter niet zoveel zorgen over te maken. Een deugdelijke studie naar nut en noodzaak, kosten en baten zal t.z.t. zeker leiden tot de conclusie dat deze ontwikkeling onnodig, ongewenst en onhaalbaar is.
2. Hoewel men uitgaat van een seizoengebonden wisselend peil en stelt dat de barrièrewerking van de Houtribdijk moet worden verzacht, verzuimt men de enig logische vervolgstap te zetten en uit te gaan van een doorlaatbare Houtribdijk en een herstel van één IJsselmeer als één samenhangend watersysteem. Kans gemist. Het plan is een stap in de goede richting, maar die stap gaat niet ver genoeg. ■